

Radovan Jančář

O své profesní cestě do knihovny se podrobněji zmiňuji v rozhovoru, nastoupil jsem 3. srpna 1989 do tehdejší Okresní knihovny v Uh. Hradišti. Budova synagogy byla v té době šedá, hlavní vchod byl ze strany od gymnázia a topilo se sice v plynových, ale značně archaických kamnech. Vzhledem k tomu, že jsem byl muž, svobodný a mladý, vystřídal jsem všechny možné pracovní pozice nejenom v hlavní budově, ale zaskakoval jsem i na tehdejších střediskových knihovnách, v Ostrožské Nové Vsi, Vlčnově nebo Uh. Brodě. Potom jsem pevně zakotvil v oddělení pro dospělé čtenáře a byl jsem i u automatizace knihovny. Všechny tyto zkušenosti se mi později hodily ve funkci ředitele, díky znalosti všech provozů se ze mne stal nefalšovaný „kozol zahradník“.

V letech 1996 – 1998 jsem pracoval jako ekonom u zdejšího vojenského útvaru posádkové ošetrovny, ale pro obě strany bylo přece jenom lepší, když jsem se vrátil zpět ke knihám. Následovaly tři roky v Domě knihy Portal a další čtyři roky v regionálním nakladatelství Ottobre 12, které nejdříve sídlilo ve Velehradě a později v Uh. Hradišti. V roce 2005 jsem se vrátil do knihovny a měl na starosti regionální literaturu. Od roku 2006 jsem na pozici ředitele. Vystudoval jsem FF Slezské univerzity, obor knihovnictví a informační vědy. Zhruba od roku 1998 jsem začal psát první články do novin a časopisů, později přibýly i knihy s regionální tematikou. Od roku 2008 jsem šéfredaktorem časopisu ZVUK Zlínského kraje, dlouholetým členem redakční rady zpravodaje města Uh. Hradiště, angažuji se i politicky, od roku 2014 jsem zastupitelem města Uh. Hradiště za Koalici pro rozvoj Uh. Hradiště – KRUH.

V knihovně BBB pracuje

1989 (s přestávkou v letech 1996 – 2005)

Oblíbený nápoj ke knize

Espresso s mlékem a cukrem.

Nej poloha na čtení

Vleže nebo ve vaně. Ale v podstatě dokážu číst naprosto všude.

Neřest

Kouření. Čím více se stupňuje kampaň proti kuřákům, tím jsem odolnější...

Chtěl jsi vždycky pracovat v knihovně, kudy se ubírala Tvá cesta ke knihám?

*Začnu druhou částí otázky. Obě mé babičky byly velké čtenářky a vůbec u nás v rodině se vždy hodně četlo. Kniha patřila k pravidelným a neodmyslitelným vánočním dárkům, ale knihy se kupovaly i v průběhu roku. Do knihovny jsem chodil od první třídy, knihovnicí v Těšově byla paní Josefíková, která je tam dodnes, jenom se přesunula do vedlejšího Újezdce. Vzpomínám si, že děti v mém věku měly povoleny půjčit si pouze určitý počet knih. Já jediný měl výjimku, byl jsem opravdu vášnivý čtenář, půjčenou knihu jsem kolikrát četl již po cestě domů, nedočkavostí jsem nemohl vydržet. Také jsem rychle přeskakoval čtenářské kategorie, ve čtvrté třídě jsem už přelouskal knihy jako *Quo vadis* nebo *Nebe nezná vyvolených*. Ve stejné době jsem si tajně, bez svolení rodičů, vyřídil na poště předplatné slovenského sportovního časopisu TIP, který jsem odebíral až do jeho zániku. Díky tomu mně nevadí číst ve slovenštině, ovšem překvapení mého otce, když přišla poukázka na předplatné, bych vám přál vidět.*

Po práci v knihovně jsem popravdě nikdy netoužil, myslím, že mne to ani nenapadlo. Když jsem v polovině 80. let minulého století studoval střední ekonomickou školu v Bučovicích, začaly mé problémy s tehdejšími komunistickým režimem, lépe řečeno, s některými jeho představiteli. Po maturitě mi otec sehnal místo v tehdejší podniku Fruta Uh. Brod, kde jsem měl nastoupit jako vedoucí dopravy. Podmínkou ale bylo stát se minimálně kandidátem KSČ, což jsem rezolutně odmítl a pracovat někde jako účetní také nebylo zrovna lákavé. Napadlo mne jít se zeptat na místo do tehdejší Okresní knihovny v Uh. Hradišti, kde po mně vstup do strany nevyžadovali. Platy byly v té době v knihovně tristní, proto zde až na výjimky pracovaly pouze ženy. Tehdejší paní ředitelku jsem asi zaujal tím, že jsem byl mladý kluk a na její otázku o platu jsem odpověděl, že mi malý plat nevadí. A nastoupil jsem do knihovny, kde pracovalo cca třicet žen.

Vzpomeneš si na 1. knihu, kterou sis v dětství sám přečetl?

Tak jestli byla úplně první nevím, spíše ne, nicméně v paměti mi jako první utkvěla. Malý Bobeš od Jaromíra Plevy. Dodnes si (aniž bych o to stál) pamatuji první větu: Malý Bobeš byl tak malý, že ještě ani nedosáhl na kliku u dveří.

Co rád čteš v současnosti - autoři, žánr?

Nejvíce historickou literaturu faktu, především o první světové válce, knihy o represích komunistického režimu, násilné odsuny Němců apod. Snažím se také udržovat v obraze čtením současné české a slovenské prózy, což není tak složité, protože kvalitních knih z této oblasti je jako šafránu.

Jsi nejen čtenář, ale i autor, vzpomeneš si na nějaký zajímavý zážitek či zjištění, které se pojí k Tvému psaní?

Zážitků je bezpočet, určitě mne potěšilo, že díky knize Bojovali za císaře pána, byla odhalena pamětní deska generálu Králíčkoví v Huštěnovicích. Velmi dojemné bývají ohlasy čtenářů a jejich dopisy, ale nejzajímavější jsou určitě setkávání s pamětníky, mnohdy velmi pokročilého věku, kteří jsou doslova vděční za to, že si na ně někdo vzpomenu a že ještě někoho zajímají. Bývají to dlouhé besedy s diktafonem, leckdy z rozhovoru použiji jenom pár vět, ale jejich životní osudy bývají natolik zajímavé a dramatické, že by stálo za to zpracovat je pro budoucí generace. Žádný spisovatel nedokáže vymyslet a napsat takové zápletky, jaké přináší život, zvláště pak v minulém století, které bylo na dějinná dramata obzvláště bohaté.

Co bylo inspirací, impulzem či důvodem pro napsání Tvých knih?

Nikdy by mne nenapadlo, že někdy vůbec nějakou knihu napíši. Prvním impulzem na přelomu milénia bylo napsání monografie o mé rodné obci. Kniha se setkala s velkým úspěchem, líbila se i v jiných vesnicích, a tak jsem některé knihy psal v podstatě na zakázku, jako např. Bojovali z císaře pána, protože jsem dlouhodobě postrádal podobnou knihu na knižním trhu a byla to pro mne hodně srdeční záležitost. Snažím se většinou objevovat věci zapomenuté, které by se měly připomínat, vždy mi jde o příběhy, ať už lidí, krajiny nebo vesnice jako takové. Dá se říci, že u každé z osmi knih byl důvod či impulz jiný.

Napsání knihy předchází rozsáhlá činnost vyhledávání a ověřování v pramenech informací – prozradíš nám aspoň rámcově, v jaké oblasti pátráš v současnosti?

Před dokončením je malá knížečka s názvem Zapomenutí synové našich krajů, která mapuje tragické osudy šesti mužů, které spolu pojí pouze dvě věci. Všichni jsou z našeho regionu a všichni jsou dnes úplně nebo částečně zapomenuti, přičemž ve své době byli za hrdiny. V knize putují od konce 19. století přes první světovou válku, mnichovskou dohodu, druhou světovou válku až do komunistického lágru po roce 1948.

Když zrovna nečteš a nepíšeš, co Tě baví ve volném čase? A doplňující otázka: čím bys chtěl být, kdybys nebyl ředitelem?

Mám rád divadlo, chodím do kina, aktivně se účastním společenského a kulturního života nejenom v Uh. Hradišti, ale nejvíce mne baví ovocnářství a jakákoli práce na zahradě či v sadu. Tam si nejvíce odpočinu při jakékoli činnosti. Kdybych nebyl ředitelem, chtěl bych být rentiérem (smích), což se mi ale zcela určitě nepodaří. V osmé třídě jsme psali slohovou práci na téma: Čím bychom chtěli být, a já napsal, že

majitelem malých říčních lázní jako pan Důra ve filmu Rozmarné léto (reakci učitelky ani nechtěj vědět). To se mi už také nepodaří, tak snad sadařem, ale tím bych se v době supermarketů asi neuživil.

Jako ředitel knihovny se setkáváš s různými zajímavými lidmi ať už z oblasti knihovnictví, tak se spisovateli či s lidmi z oblasti kultury obecně. Vzpomínáš naněkoho z nich, kdo Tě velmi zaujal nebo u koho jsi rád, žeš ho mohl osobně potkat?

Osobností, s nimiž jsem měl tu čest se setkat, byla celá řada a nerad bych na někoho zapomněl. Ze spisovatelů to byl určitě Arnošt Lustig a také režisér a spisovatel Arnošt Goldflam. Vzpomínám také na několik setkání s fotografem Jindřichem Štreitem; a co se týče knihovnického světa, tak Vítěk Richter z Národní knihovny, což je můj dobrý kamarád. Dále určitě sochař Otmar Oliva, nakladatel Tomáš Ježek a již zesnulý knihkupec Josef Janoušek.

Pracovníci knihovny jsou většinou ženy - můžeš nějak popsat, co to pro Tebe znamená - a to v dobrém i zlém?

Známé přísloví říká: Do melounů a do žen nevidíš. Celý svůj profesní život se snažím, někdy s menším, jindy s větším úspěchem, alespoň nahlédnout dovnitř... Musím se ale přiznat, že jedním z důvodů mého odchodu v roce 1996, byla nutnost změny prostředí, zkrátka potřeboval jsem po jedenácti letech (počítám do toho i čtyři roky na ekonomce, kde to bylo v podstatě totéž) vypadnout z babince, protože jsem už pomalu začal navštěvovat dámské toalety (smích). V pozici ředitele je to přece jenom jiné, než u běžného pracovníka, protože jsem daleko více v kontaktu s mužským elementem.

Právě jsme prožili Vánoce – vzpomeneš si, co se Ti na nich líbilo, když jsi byl malý chlapec? Je nějaký zvyk, který se dodržoval v Tvoji rodině a který dodržuješ o Vánocích dodnes?

Z Vánoc mého dětství mi utkvěl především sníh a s ním spojené radovánky, protože v té době ho ještě bývávalo dostatek. Dále vůně jehličí, netrpělivé očekávání co asi bude pod stromečkem, návštěva babičky a půlnoční mše. Stále dodržuji půst, modlitbu před štědrovečerní večeří a tradici živého stromečku.

A poslední otázka - co by Ti v roce 2018 udělalo největší radost a) v soukromém životě, b) v Knihovně BBB?

Především, kdyby současná společnost „vymknuta z kloubů přestala šílet“. Pro sebe hlavně zdraví, protože v tomto roce jsem se potýkal s určitými zdravotními peripetemi a snad to nebude pokračovat i v roce nadcházejícím. Jako sadař bych uvítal, kdyby už konečně po třech mizerných letech byla pořádná úroda a také, abych důstojně oslavil blížící se kulaté narozeniny. V pracovním životě by mi největší radost udělalo, kdyby knihovnu navštěvovali sami spokojení čtenáři a návštěvníci a všechny mé kolegyně a kolegové měli stále hodně entuziasmu v krásné knihovnické profesi.

Doporučuji připravovanou knihu Zapomenutí synové našich krajů (vyjde v lednu 2018).

Ukázka:

Dne 19. srpna 1916 vykonával následník trůnu Karel přehlídku rakouského zeměbranceckého pluku, který odjížděl na bojiště. A právě v té době došlo k zajímavému vzdušnému souboji. Setník Oskar Šafář vzlétl s úkolem zajistit bezpečnost následníkovy inspekce a obhlídky terénu. Při letu narazil na nepřátelské bitevní letadlo typu Farmann, které letělo přímo k místu, kde následník trůnu dekoroval významenané vojiny jmenovaného pluku.

Setník Šafář společně s pozorovatelem, poručíkem Vrbanicem, se rychle rozhodl letět nepřátelskému letci vstříc, ačkoli si byl vědom nevýhody, neboť ruské letadlo pilotované pravděpodobně Francouzi, bylo výškově nad ním. Ještě než se přiblížil, byl raněn na levé ruce v předloktí, což v zápalu boje ani nezpozoroval. Obratným manévrem změnil směr letu nepřátelského letadla a přinutil jej k přímému souboji. Třikrát po sobě zaútočil na nepřítele, vždy se přiblížil až na vzdálenost necelých čtyřiceti metrů a vzájemně se ostřelovali kulometry. Zhruba ve výšce 1 500 metrů se tak odehrávala napínavá bitva....

Oskar Šafář, ač těžce zraněn, pilotoval jednou rukou a snažil se přistát. Silně krvácející ránu si provizorně ucpal rukavicí a díky velkému sebezapření a silné vůli šťastně přistál za vlastními liniemi. Zachránil nejenom letadlo, ale i svého pozorovatele a hlavně předešel nebezpečí, které hrozilo arcivévodovi Karlovi. Neprodleně byl převezzen do polní nemocnice, kde ho navštívil i sám arcivévoda, aby mu vyjádřil své díky. O několik dní později, 24. srpna 1916, umírá Šafář po amputaci levé ruky následkem otravy krve.